

מבצע "חרבות ברזל" – מגמות ברשתות החברתיות במזרח ירושלים

עדכון – 30-31 באוקטובר 2023

-פנימי-

אדם אבו אל-הווא – מבצע פיגוע הדקירה בדרך שכם

- "כוחות הכיבוש ירו לעבר צעיר ירושלמי סמוך לביה"ס אל-מוטראן, והשאירו אותו לדמם עד לרגעים אלו", נכתב ברשתות ביום שני [30.10] לאחר פיגוע הדקירה בו נפצע שוטר באורח קשה, ובדיווחים אחרים סופר על "פריסת כוחות הכיבוש" סמוך לשער הפרחים לאורך דרך שכם.
- כמה שעות מאוחר יותר, פורסמה זהותו של המפגע – אדם אבו אל-הווא – בן 19 משכונת א-טור. עוד דווח כי בפיגוע הדקירה נפצע באורח קשה חייל משמר הגבול כתוצאה מדקירות סכין, ושלאחר הפיגוע "כוחות הכיבוש מנעו מהירושלמים להיכנס ולצאת ממסגד אל-אקצא - כולל קשישים". בנוסף, נטען כי במקום "התאספו עשרות מתנחלים שקיללו את הנביא מוחמד", ולאחר מכן, המזרח ירושלמים שהתעמתו איתם "הותקפו, נדחפו והוכו על ידי כוחות הכיבוש".
- בהמשך, פורסמה גם כתבה אודות המחבל אדם אבו אל-הווא, וסופר כי הוא סבל מפציעות חמורות בפלג גופו העליון עד שמת. "כוחות הכיבוש סגרו את כל הכניסות לשכונת א-טור", ביתו של אבו אל-הווא, "והטילו סגר על רחוב א-סוואנה - ולאחר מכן גם פלשו לביתו של מבצע הפיגוע" - כך נכתב.
- בני משפחתו של אדם אבו אל-הווא סיפרו כי "הכוחות שפלשו לבית השחיתו את תכולתו לחלוטין", ואף "פלשו לסוכת האבלים של נשות המשפחה". בנוסף, נטען גם שכשאחד מהצעירים שהיה במקום שאל לסיבת הפריצה לבית, הוא הוכה קשות ונעצר על ידי השוטרים.
- אחת מהאנשים שנעצרו הייתה דודתו של אדם אבו אל-הווא, אום אל-עז עוודאללה, בחשד ל"הסתה לטרור וחינוך של ילדים לטרור". בנוסף, הוסבר כי הדודה, בת 40, "צולמה על ידי משטרת הכיבוש כשהיא אזוקה על רקע דגל ישראל".
- בנוסף, ברשת גם תועד כיצד המואזינים במסגדים בשכונת א-טור "הביעו צער ואבל על נפילתו כשהיד של אדם אבו אל-הווא, שנרצח על ידי הכיבוש".
- גופתו של אדם אבו אל-הווא טרם הועברה למשפחתו. על פי הדיווחים "מספר הגופות המוחזקות בידי הכיבוש עלה ל-29 - 4 מהם מאז תחילת מערכת 'מבול אל-אקצא'".

אף על פי שכבר נרשמו בירושלים מספר אירועים אלימים מאז תחילת המלחמה בעזה, מדובר הפעם בפיגוע יחידני שאינו מזהה עם שום ארגון טרור, מה שמגביר את החשש ממתן השראה למפגעים נוספים.

הארכת מעצרן של שלוש נשים החשודות בהסתה

"כוחות הכיבוש האריכו את מעצרן של המוראביטה חדיג'ה ח'וויס ושל המחנכות הנאדי אל-חלואני ושימאא' אל-הינדי", דווח ביום ראשון [29.10], לאחר שנעצרו בחשד להסתה ברשתות החברתיות. "הכיבוש תובע את אמא שלי רק בגלל שהיא פרסמה פסוקים קוראניים בחשבון הפייסבוק שלה", סיפרה ביתה של ח'וויס, "אנו לא יודעים מה מצבה - אבל עורך הדין שלה הרגיע אותנו ואמר שהיא בסדר". אחיה של אל-הינדי סיפר כי מזה 14 יום שהוא לא היה בקשר עם אחותו העצורה, וציין כי נמנע ממנו לשלוח לה בגדים ולהגיע לדיונים בעניינה בבית המשפט.

חיכוכים עם כוחות הביטחון ומעצרים בשכונות מזרח העיר

- אחד מהמוקדים המרכזיים לפעילות כוחות הביטחון בשבועות האחרונים הוא מ"פ שועפאט, שעל פי הדיווחים "הפלישות אליו כבר הפכו לדבר שבשגרה מאז תחילת מערכת מבול אל-אקצא". בדיווחים סופר כי אותן "פלישות" כוללות מעצרים, חלוקה של צווי הריסה או "אבטחה של צוותי עיריית הכיבוש".
 - שני מעצרים חריגים שנרשמו ביממה האחרונה היו מעצריהם של "הילד תהאמה ג'בר מביתו בשכונת בטן אל-הווא והילד פייסל א-רשק מביתו במ"פ שועפאט". על פי הדיווחים, מעצרים של השניים ביום ראשון [29.10] בלילה הוא חלק מ"גל מעצרים שמבצע הכיבוש בשכונות מזרח העיר".
 - מוקד נוסף של פעילות ביטחונית ביממה האחרונה הייתה סילוואן, אליה "פלושו ביום ראשון [29.10] בלילה כוחות הכיבוש, תקפו את התושבים, ירו לעבר הבתים רימוני גז ועצרה כמה מצעירי השכונה". בהמשך, סופר כי ירי רימוני הגז הביאו לפריצה של שריפות.
 - דיווח חריג נוסף נרשם ביום ראשון [29.10] באזור מחסום קלנדיה, שם "ירו כוחות הכיבוש לעבר צעיר שהיה רכוב על אופנוע ופצעו אותו בבטנו".
 - ברשת פורסמו בערב יום שני [30.10] תמונות וסרטונים מעימותים שהתפתחו באזור א-ראם - בין צעירי השכונה לבין כוחות הביטחון. בין הדיווחים נטען כי "כוחות הכיבוש יורים רימוני הלם לעבר עיתונאים" המסקרים את האירועים בירושלים, כמו גם "פותרים בירי חי לעבר הצעירים".
- הירי של רימוני הגז מתחבר לטענה רווחת במזרח העיר, לפיה פעילות כוחות הביטחון בשכונות מהווה מעין עונש קולקטיבי כלפי התושבים (כמו למשל השפצת באש על בתיהם), כך שכולם סובלים בשל התנהגויות בעייתיות של בודדים.**

טענות למעצר של משפחה שלמה – ביניהם שני ילדים

- ביום שני [30.10] בשעות הערב נרשם מעצר חריג בבית חניא, במהלכו נעצרו שישה מבני משפחת אל-כסוואני - ביניהם שני ילדים בני 11 ו-12 - "שבדיוק חזרו משיעור פרטי". לדברי אחד מבני המשפחה שלא נעצרו, "ההורים שמעו את צרחותיהם של שני הילדים ומיהרו לברר מה קורה, ואז גילו שהם עוכבו ליד רכב לא מוכר", ובתוך כמה רגעים "מספר רב של שוטרים הגיעו למקום, פשטו על הבית ועצרו את הנוכחים על ידי מכות, דחיפות ומכות חשמל".

הדגשת חשיבות ההגעה לאל-אקצא בימים אלה

- בסרטון שמציג משאל רחוב שנערך במזרח העיר, נשאלו הגולשים "האם הם מתגעגעים לאל-אקצא?", זאת לאור "ההגבלות המוטלות על הכניסה אליו". להלן כמה מהתשובות:
- "כולם צריכים להגיע לאל-אקצא ולעשות בו ריבאט".
 - "אני מתגעגע לאל-אקצא כאילו היא הבת שלי, אבל אני מנסה להיכנס ולעבור את כל המחסומים - להתגבר על המצור".
 - "שאללה יפתח את אל-אקצא וישחרר את המצור על עזה, ושירחם על כל השיידיים".
 - "הסגירה של אל-אקצא לא עוזרת לאף אחד, לא צריך למנוע מהמתפללים לבקר בבית אללה - אנחנו באמת מאוד מתגעגעים לאל-אקצא".
 - בינתיים, פועלים גופים שונים, כמו למשל פעילי יוזמת "ברית אל-אקצא", לעודד צעירים להגיע למסגד ולהתפלל "בנקודה הקרובה ביותר אליה הם מצליחים להגיע", ומדגישים את שכרם של מי שעושה זאת.
- יש לציין כי דבריהם של אלו המעודדים את ההגעה לאל-אקצא מקבלים חיזוק מסרטונים של תושבי עזה, לעיתים כאלו שנפצעו בהפצצות חיל האוויר, שמסבירים כי "הקורבן שלהם נעשה לטובת אל-אקצא".**

תיעוד "הפרות המתנחלים" במסגד אל-אקצא

ברשתות ממשיתכים לדווח על "מספר המתנחלים הפולשים לאל-אקצא", וביום ראשון [29.10] סופר על "מתנחלים שבירכו את יקיריהם" בשטח המסגד. בנוסף, הוזכרה "התנגדותם של המתנחלים לקיצור משך הזמן המוקצה לפלישות לאל-אקצא" בשל המעבר לשעון חורף.

תגובות להצבת רמקולים חדשים ברחבי העיר העתיקה

ברשת התפרסמו תמונותיהם של צוותי העירייה מתקינים רמקולים ברחבי העיר העתיקה, והוסבר כי "באמצעות הרמקולים הכיבוש שואף לחזק את השליטה שלו על העיר העתיקה ומסגד אל-אקצא", שכן דרכם ניתן "להפיץ מסרים והנחיות מטעם משטרת הכיבוש למתנחלים בעיר העתיקה או למזרח ירושלמים במסגד אל-אקצא".
ייתכן כי הצבת הרמקולים החדשים אמורה לשרת את כל תושבי העיר העתיקה בעימות חירום ובזמן אזעקות, אך ברשתות של שופרות חמאס כל צעד כזה נתפס כרדיפה של התושבים הערבים.

עומסי התנועה במחסומים

- לאחר שבשבועות האחרונים התמקדו ברשתות במצב במעבר קלנדיה, ובימים האחרונים גם במצב במחסום ג'בע, ביום שני [30.10] תוארו "ההגבלות שהטיל הכיבוש על המחסומים בכניסות לכפרים" וסופר על המחסום שהוצב בכניסה לאל-עזרייה.
- הבוקר [31.10] פורסמה ברשתות החברתיות קריאתם של תושבי כפר עקב לשביתה – "לא לצאת לעבודה בשטחי הפנים הכבושים ביום ראשון [5.11] הקרוב" – זאת בשל "הנהלים הפוגעניים במחסום קלנדיה ומחסום ג'בע", הכוללים "סגירות של המחסומים והשפלות וביזוי התושבים". בהודעה התבקשו התושבים להיות מחויבים לשביתה "על מנת שקולה של השכונה יגיע למקבלי החלטות".

שיפור תחושת הביטחון האישי בשימוש בתחבורה הציבורית

כפי שכבר דיווחנו, בשבועיים האחרונים חוזרת תחושת הביטחון בקרב תושבי מזרח העיר, ובפוסטים מסוימים ניכר כי יותר תושבים אינם חוששים משימוש בשירותים השונים כבשגרה. בתגובות לפוסט של צעירה ששאלה על מצב הרכבת הקלה והאוטובוסים באזור הר הרצל, כתבו הגולשות שאין לה מה לפחד. "הכל רגיל, הם [היהודים] גם מפחדים ורוב מי שמתמש בתחבורה הציבורית הם זקנים", כתבה גולשת אחת, וגולשת אחרת הסכימה כי המצב רגוע אך הסבירה ש"עדיין לא כדאי לנסוע לבד - כדאי להיצמד לערבים אם רואים אותם".
תחושת הביטחון שחוזרת אט אט לתושבים עשויה להיות מושפעת מכל אירוע (כמו למשל הפיגוע שאירע אתמול [30.10] בבוקר, הממוסגר כ"הוצאה להורג של צעיר"), ואין לראות בהלך הרוח המשתקף בפוסטים האלה כיציב.

תלונות על אופן חזרת התלמידים לבתי הספר

בקבוצת פייסבוק נוספת, מתחה בשבוע שעבר [26.10] גולשת ביקורת על המורות והמורים, ש"בתקופה זו אמורים לחזור עם הילדים על חלק מהחומר שהם למדו מרחוק". היא הסבירה שילדיה חזרו לבית הספר והמשיכו הלאה עם חומר הלימודים, מה שמאלץ אותה "למלא את מקומה של המורה", ושאלה "האם זה הגיוני שתוכנית הלימודים תתנהל בצורה כזו?!". בתגובות, חלק מהגולשים כעסו על כותבת הפוסט וביקשו ממנה שלא להטיל את האשמה על המורים של ילדיה, "שצריכה ללמד הרבה ילדים ולא יכולה לדעת מה מידת ההבנה של החומר בראש של כל אחד מהם".